

Arbejdsrettens dom af 29. marts 2007

i sag nr. A2006.343:

Landsorganisationen i Danmark

for

HK/Handel

(advokat Peter Nisbeth)

mod

Dansk Arbejdsgiverforening

for

HTS Handel, Transport og Service

(tidligere HTS-Arbejdsgiverforeningen)

for

Matas

Amagertorv, 1160 København K

(advokat Pernille Knudsen)

Dommere: Børge Elgaard, Niels Johannesson, Erik Kjærgaard, Poul Monggaard, Johnny Skovengaard, Poul Søgaaard (næstformand), Poul Sørensen (retsformand), Niels Waage (næstformand) og Nicolai Westergaard.

Denne sag drejer sig om, hvorvidt en arbejdsgiver via tv-overvågning opsat i et butikslokale med det formål at forhindre tyveri mv. kan overvåge en medarbejder, efter at arbejdsgiveren via overvågningen har bemærket, at den pågældende udviser en adfærd, der giver ham grund til påtale.

Påstande

Klager, Landsorganisationen i Danmark for HK/Handel, har nedlagt påstand om, at indklagede, Dansk Arbejdsgiverforening for HTS Handel, Transport og Service for Matas, Amagertorv, skal betale en efter Arbejdsrettens skøn fastsat bod til HK/Handel.

Indklagede har påstået frifindelse.

Sagsfremstilling

Charlotte Løndahl arbejdede i Matas på Amagertorv, København. Om formiddagen den 30. december 2004 blev hun i butikken telefonisk kontaktet af sin arbejdsgiver, Kurt

Kejser Nielsen, der fra sin bopæl i Hobro havde direkte adgang til de optagelser, som blev optaget via tv-overvågning i butiksklokalet, og som meddelte hende, at han i længere tid havde iagttaget hende, og herefter påtalte, at hun sminkede sig i butiksklokalet. Det er ubestridt, at Kurt Kejser Nielsen, da han telefonisk kontaktede Charlotte Løndahl, mindst havde overvåget hende i en halv time. Tv-overvågningen blev anvendt med det oplyste formål at forebygge tyveri og røveri mv., og sagens spørgsmål er derfor, om Kurt Kejser Nielsen under de givne omstændigheder var berettiget til at iagttage Charlotte Løndahl som sket.

Charlotte Løndahl blev afskediget den 31. december 2004.

Matas på Amagertorv opsagde pr. 1. juli 2004 sit medlemskab af Dansk Handel & Service og blev herefter medlem af HTS Handel, Transport og Service. Matas var dog i et år fra udmeldelsen forsat omfattet af det for Dansk Handel & Service medlemmer gældende regelsæt.

Regelgrundlaget:

LO og DA har den 24. april 2001 indgået aftale om kontrolforanstaltninger.

Aftalen har følgende ordlyd:

- 1. Arbejdsgiveren kan i medfør af ledelsesretten og under iagttagelse af bestemmelserne i de kollektive overenskomster iværksætte kontrolforanstaltninger. Kontrolforanstaltninger skal være sagligt begrundede i driftsmæssige årsager og have et fornuftigt formål; de må ikke være krænkende over for lønmodtagerne, og de må ikke forvolde lønmodtagerne tab eller nævneværdige ulemper.*
- 2. Arbejdsgiveren skal underrette lønmodtagerne om nye kontrolforanstaltninger senest 2 uger inden de iværksættes.*
- 3. Såfremt formålet med kontrolforanstaltningen vil forspildes, hvis den ikke iværksættes straks, kan arbejdsgiveren underrette lønmodtagerne efterfølgende. Underretningen skal i så fald gives snarest muligt.*
- 4. Finder lønmodtagerne, efter at være blevet underrettet om en kontrolforanstaltning, at betingelserne for iværksættelse af kontrolforanstaltningen ikke er eller har været opfyldt, kan de kræve den således opståede uoverensstemmelse behandlet fagretligt.*
- 5. Uoverensstemmelser om iværksættelse af kontrolforanstaltninger behandles fagretligt i overensstemmelse med hidtidig praksis ved Arbejdsretten eller faglig voldgift.*

6. *Nærværende aftale er at betragte som et protokollat til DA/LO-Hovedaftalen.*
7. *Aftalen træder i kraft den 15. maj 2001.*

Den 13. september 2004 udarbejdede Dansk Handel & Service og HK Handel en skriftlig ”fælles anbefaling af retningslinjer for god skik i forbindelse med tv-overvågning i butikken”. I anbefalingen hedder det bl.a.:

Ingen ønsker et overvågningssamfund, men ikke desto mindre kan tv-overvågning i butikken være nødvendigt for både medarbejderne og virksomheden. Parterne er enige om, at tv-overvågning kan være et nødvendigt redskab med henblik på beskyttelse af medarbejdere samt med henblik på afsløring, forebyggelse og kontrol af lovovertrædelser.

For virksomheden kan tv-overvågning være en nødvendig foranstaltning for at sikre sig mod røveri, tyveri, overfald, dankortsvindel, svind mv. – både i relation til medarbejderne og kunder. For medarbejderne kan tv-overvågning være et nyttigt redskab til at skabe tryghed og sikkerhed, idet overvågning kan virke præventivt overfor potentielle voldelige overfald i butikken. Samtidig sikres den ansatte mod uberettigede beskyldninger om tyveri og lignende.

Parterne er enige om, at tv-overvågning blot er én blandt flere mulige redskaber til afsløring, forebyggelse og kontrol af lovovertrædelser, og at det skal vurderes konkret i den enkelte butik, om tv-overvågning er egnet til at løse problemerne i virksomheden, eller om der i stedet skal sættes andre tiltag i værk.

Parterne anerkender, at der i forbindelse med tv-overvågning skal ske en afvejning af hensynet til dels medarbejderens personlige integritet og privatliv dels virksomhedens interesse i at foretage overvågning.

Parterne anerkender behovet for, at der på de enkelte virksomheder udfærdiges retningslinjer for god skik i forbindelse med tv-overvågning. Ved indførelse af tv-overvågning er der en række regler, som skal overholdes. Det drejer sig om straffeloven, LO/DA's aftale om kontrolforanstaltninger, persondataloven og lov om privates brug af tv-overvågning og øvrig relevant lovgivning. Disse regelsæt indebærer, at der blandt andet skal tages højde for følgende forhold:

Hvor og hvornår må der foretages tv-overvågning?

- *Der kan alene foretages tv-overvågning, hvis der er et sagligt formål med overvågningen.*
- *Optagelserne må ikke senere anvendes til et andet formål, end de er indsamlet til.*

- *TV-overvågning må ikke være krænkende eller forvolde nævneværdig ulempe for medarbejderne. Der må således f.eks. ikke finde overvågning sted på toiletter, i baderum, i prøverum, i omklædningsrum eller lignende steder.*
- *Hvor det er driftsmæssigt muligt, bør der være en overvågningsfri zone, f.eks. kantine, kafferum e.l.*

Information inden indførelsen af tv-overvågning:

- *En arbejdsgiver, der påtænker at indføre tv-overvågning, skal drøfte dette med samarbejdsudvalget, hvis der findes et sådant på virksomheden.*
- *Når arbejdsgiveren har truffet beslutning om at indføre tv-overvågning, skal arbejdsgiveren underrette medarbejderne derom, senest to uger inden overvågningen iværksættes.*
- *Hvis formålet med tv-overvågningen vil forspildes, hvis den ikke iværksættes straks, kan arbejdsgiveren underrette lønmodtagerne efterfølgende. Underretningen skal i så fald gives snarest muligt.*

Skiltning:

...

Yderligere information:

Udover skiltning eller anden tydelig angivelse af, at der foretages tv-overvågning, jf. ovenfor, vil følgende information til medarbejderne være relevant:

- *Der skal oplyses om det fulde formål med overvågningen, herunder f.eks. medarbejdertyveri, kundetyveri, svind, sikkerhed mv.*
 - *Virksomhedens navn og adresse.*
 - *Der bør oplyses om, hvilke personer eller medarbejdergrupper der har adgang til at se optagelserne, samt i hvilke tilfælde optagelserne bliver gennemgået, f.eks. ved stikprøvekontrol, konkret mistanke eller andet.*
- ...
- *Det skal sikres, at nye medarbejdere i forbindelse med deres tiltræden informeres om tv-overvågning.*
 - *Ovennævnte oplysninger bør afgives skriftligt. Der kan informeres direkte til medarbejderne, i personalehåndbogen, ved opslag på virksomheden eller lignende. Det skal blot sikres, at alle er orienteret.*

Håndtering af optagelser:

- *Optagelserne bør maksimalt opbevares i 30 dage, medmindre de skal anvendes som bevis i konkrete sager.*
- *Arbejdsgiveren skal sikre, at optagelserne ikke kommer uvedkommende i hænde.*

...

Endvidere skal den til enhver tid gældende lovgivning på området, herunder lov om tv-overvågning, persondataloven, straffeloven og evt. overenskomstmæssige forpligtelser overholdes.

...

Der er udarbejdet et velkomsthæfte til nyansatte i de Matas butikker, som ejes af familien Kejser Nielsen. Det under sagen fremlagte hæfte er dateret ”dec. 1999”. Hæftet, der bl.a. regulerer påklædning, omtaler ikke tv-overvågning i butikken eller de ansattes adgang til at sminke sig i arbejdstiden.

I en udateret ”checkliste for nyansatte”, som ikke udleveres, men anvendes af den person, som tager imod en nyansat på dennes første arbejdsdag, hedder det som punkt 11 ”Videoovervågning af butik butikstyre røveri”, som punkt 13 ”Information om at forlade butik i arbejdstiden, toilet mv.” og som punkt 17 ”Påklædning”.

Der blev afholdt mæglingsmøde den 21. september 2005 og fællesmøde den 18. november 2005, hvor der ikke kunne opnås enighed mellem parterne.

Forklaringer

Charlotte Løndahl har forklaret, at hun blev ansat i 1999 i Matas butikken, der dengang lå på Vimmelskiftet. Hun kan ikke huske, om hun ved ansættelsen modtog en velkomstfolder, eller om der på hendes første arbejdsdag blev gennemgået en tjekliste. Hun vidste, at man ikke skulle sminke sig i butiklokalet, hvor kunderne kom, men de fleste ansatte gjorde det et diskret sted i butikken, når der ikke var kunder. Ejerne af Matas ville have, at de ansatte anvendte sminke, og selv var hun blevet opfordret til at anvende mere øjenskygge.

I butikken på Vimmelskiftet var der tv-overvågning med ca. 8 kameraer. Det var muligt at se optagelserne på en skærm på kontoret, og alle ansatte havde adgang hertil. Butik-

ken på Vimmelskaftet skulle flyttes til nye lokaler på Amagertorv i august 2004, og der blev i den anledning afholdt informationsmøde for medarbejderne den 1. juni 2004. På informationsmødet fik de at vide, at der var tv-overvågning, og at der ville der blive opsat flere kameraer, da forretningsarealet var større. Hun ved ikke, hvor mange kameraer der blev opsat i den nye butik. Kameraerne var skjult, men hun tror, at hele butikslokalet var overvåget. Hun var derfor klar over, at hun også selv blev optaget, når hun opholdt sig i butikslokalet. På begge butikkens indgangsdøre var der skilte, der viste, at butikken var tv-overvåget, og der var opsat skærme, hvor kunderne kunne se optagelser direkte. Optagelserne kunne også ses på skærme i et teknikrum i baglokalet. Døren til teknikrummet stod på klem, og hun har set ind i rummet, men hun har aldrig opholdt sig i det. Det var som regel butikkens daglige leder eller den vagt, der var tilknyttet butikken, der anvendte rummet.

Hun vidste ikke, at optagelserne også kunne ses af Kurt Kejser Nielsen fra hans bopæl i Hobro. Det opdagede hun først den 30. december 2004, da han ringede til hende i butikken. Han var meget vred. Han skældte hende ud og sagde, at han nu havde overvåget hende en time, og at hun ikke måtte sminke sig i arbejdstiden i butikslokalet. Den dag var der 8-10 ansatte på arbejde. Der var ikke travlt, og stort set alle de ansatte sminkede sig diskret i butikken den dag. Selv tog hun kun lip gloss på. Det var en kollega, der tog telefonen, da Kurt Kejser Nielsen ringede. Han kunne ikke huske, hvad hun hed, men han fortalte kollegaen, hvor i butikken hun stod. Kurt Kejser Nielsen havde tidligere skældt hende ud i butikken, men det var i efteråret 2004. Det var ikke tidligere blevet påtalt, at hun sminkede sig i arbejdstiden. Efter samtalen var hun dårlig tilpas og gik hjem. Næste dag blev hun sagt op. Hun har haft psykiske problemer efter episoden og har som følge heraf gået til psykolog.

Klaus Kejser Nielsen har forklaret, at han har det daglige ansvar for 15 Matasbutikker, som han ejer sammen med sin far, Kurt Kejser Nielsen, og sin søster. I butikkerne er der 160 ansatte. Han holder møder med sin far og søster om butikkerne hver morgen i Hobro.

Butikken på Vimmelskaftet blev købt i 1992. Der var mange tyverier, og for at hjælpe bestyreren blev der opsat tv-overvågning. Optagelserne blev lagret på VHS-bånd, og hver dag blev der indsat et nyt bånd. Butikken havde 30 bånd, og dermed blev gamle optagelser løbende slettet. Der var skærme i butikken, så kunderne kunne se, at de blev tv-overvåget. Hvis der var mistanke om tyveri, kunne man gense situationen i et rum i baglokalet. Formålet med tv-overvågningen var ikke at holde øje med de ansatte, men alene at forebygge tyveri og røveri. Formålet var dermed også at opnå større sikkerhed for de ansatte. Bestyreren i butikken havde i forbindelse med et butikstyveri været udsat for at blive truet med kniv, og bestyreren var i et andet tilfælde blevet slået ned. Optagelserne kunne endvidere anvendes i situationer, hvor der f.eks. under en betaling opstod tvivl om, hvilken pengeseddel kunden havde betalt med.

Butikken på Vimmelskaftet skulle flytte til nye og større lokaler på Amagertorv i august 2001. Den 1. juni 2001 blev der afholdt informationsmøde for de ansatte om den nye butik. På mødet gennemgik han bl.a. den nye butiks indretning og varesortiment. Han forklarede også om butikkens tv-overvågning, der var digital, og han er sikker på, at han fortalte, at optagelserne kunne ses i Hobro. De ansatte fik på informationsmødet fremvist de nye lokaler. Han forklarede igen under fremvisningen om tv-overvågningen og antallet af kameraer, herunder også at optagelserne ville kunne ses i Hobro. Det gav ikke anledning til diskussion på mødet, og han har heller ikke efterfølgende hørt noget herom. Der blev opsat i alt 26 kameraer i butikslokalet. Det er muligt at se kameraernes placering i lokalet, men ikke i hvilken retning kameraerne optager. Der er opsat skærme to steder i butikken, så kunderne kan se, at de bliver optaget. Baggrunden for den øgede overvågning var, at der var sket to røverier i to andre Matas butikker. Der blev ansat en vagt til den nye butik. Vagten møder i butikken kl. 12 og bliver der til lukketid. I perioden fra butikken åbner kl. 10, til vagten møder kl. 12, er der derfor alene overvågning via kameraerne.

Man kan som ansat ikke undgå at blive optaget af tv-kameraerne. Hvis en ansat har mistanke om tyveri, kan den ansatte kontakte vagten eller en kollega, og de kan sammen se optagelserne i et teknikrum i baglokalet. Eftersom optagelserne er digitale, er det muligt at se optagelserne og samtidig forsætte med at optage. Optagelserne bruges ikke

til at regulere de ansattes adfærd. Optagelserne bliver gemt i 30 dage, hvorefter de bliver slettet automatisk. Det er muligt at kopiere optagelser f.eks. til brug for politimæssig efterforskning.

Tanken bag fjernlinien til Hobro var, at det skulle være en ekstra sikkerhed. I det tidsrum, hvor vagten ikke var i butikken, var det hensigtsmæssigt at kunne se butikken fra Hobro, og hvis der skete et røveri, kunne der ringes til politiet. Der var samme muligheder for at skifte kamera fra Hobro som fra teknikrummet i baglokalet til butikken.

De havde ikke drøftet opsætningen af kameraer og fjernlinien med de ansatte eller med tillidsrepræsentanterne. De syntes selv, at det var en god ide, og derfor valgte de at gøre det.

Det er Matas' politik, at ansatte ikke må sminke sig i butikslokalet i åbningstiden. Det er uden betydning, om der er kunder i butikken, og Charlotte Løndahl kendte til disse regler, da hun flere gange tidligere havde været tilkaldt til kontoret, fordi hun havde sminket sig i åbningstiden. De ansatte må sminke sig i butikslokalet før åbningstid eller i deres pauser i baglokalet, når butikken er åben.

Den 30. december 2004 kom han ind på sin fars kontor i Hobro, da faderen var midt i telefonsamtalen med Charlotte Løndahl. Faderen fortalte bagefter, at han, mens han arbejdede, havde holdt øje med Charlotte Løndahl i en halv time til tre kvarter. Hun havde da stået og sminket sig i forretningen.

Det var udelukkende omsætningsnedgang, der var grunden til, at Charlotte Løndahl blev sagt op dagen efter. I dag eksisterer fjernlinien ikke længere.

Jan Nielsen har forklaret, at han har været bestyrer af en Matas forretning siden 1992. Han blev ansat som bestyrer i Matas på Vimmelskafte i 1996 og er nu butikschef i forretningen på Amagertorv.

Formålet med tv-overvågningen er at forebygge røverier og have et brugbart redskab ved mistanke om tyveri. Det er derfor tillige en sikkerhed for de ansatte. Der blev først installeret kameraer på Vimmelskaftet, efter at han var blevet ansat. Han har pågrebet ca. 300 butikstyre siden 1992, og han har både prøvet at blive slået ned af en butikstyre og blive truet med en kniv. Da det var besluttet, at forretningen skulle flyttes til Amagertorv, blev der afholdt informationsmøde med de ansatte. Han deltog ikke i mødet fra begyndelsen, men han hørte, at Klaus Kejser fortalte, at der ville være video-overvågning og fast vagt.

Der er i alt 28 kameraer i butikken. Fra et teknikum i baglokalet kan man se optagelserne, hvis man har mistanke om tyveri. Alle har adgang til teknikrummet, og Charlotte Løndahl har også været med derude for at se optagelser.

Han var bekendt med, at der var en fjernlinie, så man fra Hobro kunne holde øje med butikken, når der ikke var en vagt. Det blev oplyst på informationsmødet, og det var hans indtryk, at alle de ansatte vidste det. Man talte ikke om det. Optagelserne har aldrig været brugt mod de ansatte. Der var ikke aftalt faste tidspunkter, hvor Kurt Kejser Nielsen skulle overvåge butikken, men det lå i luften, at det skulle være, når vagterne endnu ikke var mødt.

Det er ikke tilladt at sminke sig i butikkens åbningstid i butikslokalet, og det vidste de ansatte. Hvis han så en ansat sminke sig, blev det påtalt med det samme, og han har flere gange påtalt det over for Charlotte Løndahl.

Stine Prüsse har forklaret, at hun i 2002 blev ansat som elev i butikken på Vimmelskaftet og er i dag ansvarlig for helseafdelingen i butikken på Amagertorv. Den første dag på arbejde blev hun vist rundt. Rundviseren anvendte checklisten og fortalte også om butikkens overvågning.

Informationsmødet den 1. juni 2004 begyndte på Vimmelskaftet, men senere blev de vist rundt i de nye lokaler. Det blev fortalt, at tv-overvågningen ville kunne ses fra Hobro, men det blev ikke oplyst, i hvilket omfang og hvornår Kurt Kejser Nielsen ville se

optagelserne. Optagelserne kan også ses i et teknikum i baglokalet, som alle ansatte har adgang til. Hun anvender selv optagelserne mindst en gang om dagen, når hun bliver opmærksom på en eventuel butikstyv. I begyndelsen var det mærkeligt at vide sig overvåget, men nu er det blevet en del af hverdagen.

Pia Olskjær har forklaret, at hun begyndte som elev i en Matas-butik i 2002 og har arbejdet både på Vimmelskaftet og nu på Amagertorv, hvor hun er salgsassistent. Det var Jan Nielsen, der viste hende rundt den første dag og bl.a. fortalte hende om tv-overvågningen, som er et godt redskab til at forhindre tyveri.

På informationsmødet blev det oplyst, at der ville blive opsat kameraer, og at Kurt Kejser ville kunne se optagelserne fra sin bopæl i Hobro. De ansatte talte om det i begyndelsen, men ingen rettede henvendelse til forbundet. Kurt Kejser Nielsen ville holde øje med sin butik, og når han besøgte butikken, ville han med sikkerhed påtale forskellige uregelmæssigheder, f.eks. hvis de ansatte ikke udførte deres arbejde korrekt. Det er uset at sminke sig i butikslokalet. Det kan man gøre i baglokalet i pauserne. Alle kender denne regel.

Parternes argumentation

Klager har anført bl.a., at Matas har misbrugt sin ledelsesret og brudt aftalen af 24. april 2001 indgået mellem LO og DA om kontrolforanstaltninger, idet det oplyste formål med tv-overvågningen var forebyggelse af tyverier og røverier og hensynet til de ansattes tryghed. Tv-overvågningen blev imidlertid desuden anvendt til kontrol af medarbejdernes adfærd. Det må lægges til grund, at medarbejderne ikke er blevet orienteret om, at tv-overvågningen også ville blive brugt til sådan medarbejderkontrol, og det må endvidere lægges til grund, at medarbejderne ikke er blevet skriftligt orienteret om tv-overvågningen, herunder om, at direkte optagelser også via Internettet kunne ses fra Kurt Kejser Nielsens bopæl i Hobro, og at Charlotte Løndahl i hvert fald ikke har forstået, at der var en sådan fjernlinie. Der er uenighed om, hvilke oplysninger medarbejderne har modtaget om tv-overvågningen, men arbejdsgiveren er nærmest til at sikre sig dokumentation herfor. Det må endelig lægges til grund, at Kurt Kejser Nielsen overvågede Charlotte Løndahl i en hel time, foranlediget af, at hun gjorde sig skyldig i

en så ubetydelig forseelse som at påføre lip gloss på læberne, mens hun opholdt sig i butikken.

Det følger af LO og DA's aftale om kontrolforanstaltninger, at disse skal være sagligt begrundet i driftsmæssige forhold, og de skal have et fornuftigt formål. De må endvidere ikke være krænkende over for de ansatte. Der er således tale om en regulering af to modsatrettede interesser, henholdsvis arbejdsgiverens driftsmæssige interesse i kontrol og de ansattes integritetsinteresse, hvor sidstnævnte som udgangspunkt vejer tungest. Aftalen udtrykker en retlig standard for, hvilke muligheder arbejdsgiveren har for at indføre kontrolforanstaltninger, og standarden vil kunne ændre sig over tid.

Arbejdsgiverens frihed til at indføre kontrolforanstaltninger afhænger af, hvilke hensyn foranstaltningen skal varetage. Der kan overordnet opstilles tre hensyn, nemlig sikkerhedshensyn, ordensforsikringer og effektiviseringshensyn.

Kontrolforanstaltninger, der indføres af sikkerhedshensyn, kan også betragtes som velfærdsforanstaltninger, men det har ingen betydning, hvis man anvender foranstaltningen på en måde, så den ikke længere kan siges at være en velfærdsforanstaltning. Det afgørende er anvendelsen. Hvis der er tale om overvågning af en bestemt ansat, må der stilles særlige krav til formålet, da der er tale om en særlig indgribende kontrolforanstaltning.

Der må som hovedregel ikke foretages hemmelig overvågning. De ansatte skal derfor informeres om overvågningen og dens formål. Denne information er særlig relevant, når overvågningen foretages fra arbejdsgiverens privatadresse. Der er ingen lovmæssige krav til informationens karakter ud over, at det skal oplyses ved skiltning, at der foretages tv-overvågning. Jo mere indgribende kontrolforanstaltningen er, desto større krav må der stilles til, at de ansatte er informeret herom. I nogle tilfælde, f.eks. hvis der er tale om overvågning af de ansatte, må der stilles skærpede krav til informationens karakter, herunder at den er skriftlig.

Det følger af persondatalovens § 5 og § 6, at optagelserne skal behandles i overensstemmelse med god databehandlingsskik. Man skal udtrykkeligt angive formålet, og det er således ikke muligt at anvende en optagelse af en medarbejder, hvis optagelsen ikke

er en del af formålet med tv-overvågningen. Der vil være tale om et ”tilfældighedsfund”, der som hovedregel ikke vil kunne danne grundlag for påtale. Det følger ligeledes af den fælles anbefaling, som er udarbejdet af Dansk Handel & Service og HK, at optagelserne ikke senere må anvendes til andet formål, end det er indsamlet til. Persondatalovens § 6 er udtryk for den interesseafvejning, der skal foretages, og hvor udgangspunktet er, at formålet skal oplyses, og der skal gives samtykke til behandlingen af oplysningerne. Bevisbyrden for, at samtykke er givet, påhviler den dataansvarlige, dvs. arbejdsgiveren. Det skal endvidere oplyses, hvornår der foretages behandling af oplysningerne, dvs. i nærværende sag, hvornår eller i hvilke situationer optagelserne ses af den dataansvarlige. Hvis optagelserne anvendes til et andet formål end det oprindeligt oplyste, skal det sidestilles med indhentelse af nye oplysninger, som dermed kræver fornyet indhentelse af samtykke.

Det følger endvidere af den fælles anbefaling, som er udarbejdet af Dansk Handel & Service og HK, at der bør udfærdiges retningslinier på virksomheden for god skik i forbindelse med tv-overvågningen, hvilket ikke er sket i Matas-forretningen på Amager-torv.

Da der har været tale om anvendelse af optagelser fra en tv-overvågning, som ikke svarer til det oplyste formål, og da der er tale om en længerevarende overvågning af en bestemt ansat, som ikke er blevet behørigt informeret om, hvorfra optagelserne kan ses, er der tale om en alvorlig sag, hvorfor der skal idømmes en væsentlig bod.

Indklagede har anført bl.a., at det følger af LO og DA's aftale af 24. april 2001, at arbejdsgiveren i medfør af ledelsesretten kan iværksætte kontrolforanstaltninger. Der er opstillet tre kriterier for, hvornår kontrolforanstaltninger kan iværksættes, og disse kriterier må anses som en beskyttelse af de ansatte. Der stilles ingen krav i aftalen til, hvornår kontrolforanstaltninger kan iværksættes. Kontrolforanstaltninger kan derfor altid iværksættes, men arbejdsgiveren skal sikre, at det sker på en ordentlig måde.

Tv-overvågning er uomtvisteligt en kontrolforanstaltning, og efter de lovregler, der regulerer tv-overvågning, er der alene krav om, at der ved skiltning eller på anden tydelig

måde gives oplysninger herom. Der stilles endvidere krav til behandlingen af tv-optagelserne i medfør af persondataloven. Der er ingen overenskomstmæssige begrænsninger, og der foreligger ingen arbejdsretlig praksis på området.

De retningslinier, som Dansk Handel & Service og HK har udarbejdet, er alene anbefalinger om god skik, og der er ikke tale om retligt bindende regler. Indklagede var indmeldt i HTS Handel, Transport og Service, da retningslinierne blev udarbejdet og underskrevet.

Det kan lægges til grund, at der alene skete overvågning af butiklokalet, og at reglerne om skiltning var overholdt. Det kan endvidere lægges til grund, at tv-overvågningen er et vigtigt redskab til forebyggelse og opklaring af butikstyveri mv. Tv-overvågningen har ikke til formål at kontrollere de ansatte, og der er ingen oplysninger i sagen om, at Kurt Kejser Nielsen systematisk har overvåget en eller flere ansatte. Det kan ikke undgås, at de ansatte også optages ved tv-overvågningen, men tv-overvågningen er begrundet i driftsmæssige årsager og har derfor et fornuftigt formål, og de ansatte har adgang til optagelserne i et kontrolrum i baglokalet.

De ansatte var bekendt med, at der var tv-overvågning både på den gamle og på den nye adresse, og ingen af de ansatte har gjort indsigelser herimod. Klaus Kejser Nielsen afholdt et informationsmøde for medarbejderne den 1. juni 2004, hvor han informerede både om tv-overvågningens omfang i den nye butik og om fjernlinien til Hobro. Det er de samme optagelser, der kan ses i teknikrummet, som Kurt Kejser Nielsen via fjernlinien har adgang til at se i Hobro. Det har derfor ingen betydning, hvor Kurt Kejser Nielsen fysisk befinder sig, når han ser optagelserne. Det må lægges til grund, at medarbejderne i Matas blev fuldt ud informeret om tv-overvågningen. De medarbejdere, som ikke deltog på informationsmødet, blev efterfølgende underrettet af Jan Nielsen. Virksomheden orienterede endvidere nyansatte herom, hvilket fremgår af checklisten. Der gælder alene et meddelelseskraft og ikke et skriftlighedskrav, og indklagede har løftet bevisbyrden for, at de ansatte er blevet behørigt underrettet om tv-overvågningen.

Det indgår i ledelsesretten, at Kurt Kejser Nielsen kan påtale uhensigtsmæssigheder og forholde sig til en ansats opførsel. Det har således ikke betydning, at det var via tv-overvågningen, at Kurt Kejser Nielsen blev opmærksom på, at Charlotte Løndahl sminkede sig. Han påtalte forholdet, som han også ville have påtalt det, hvis han havde været i butikken. Der er således ikke begået brud på LO og DA's aftale af 24. april 2001.

Arbejdsrettens begrundelse og resultat

Det fremgår af den mellem LO og DA indgåede aftale af 24.april 2001 om kontrolforanstaltninger, at aftalen skal betragtes som et protokollat til DA/LO-Hovedaftalen. En overtrædelse af aftalen vil følgelig være at betragte som en overtrædelse af Hovedaftalen.

Ifølge aftalen skal "Kontrolforanstaltninger være sagligt begrundede i driftsmæssige årsager og have et fornuftigt formål; de må ikke være en krænkende over for lønmodtagerne..."

Efter det oplyste om omfanget af tyverier i butikken finder Arbejdsretten, at tv-overvågningen af butikslokalet utvivlsomt er driftsmæssigt begrundet og har et fornuftigt formål. At de ansatte uundgåeligt bliver omfattet af tv-overvågningen, kan ikke anses som en krænkelse, der over for de driftsmæssige hensyn kan indskrænke kontrolforanstaltningen.

Det er ubestridt, at tv-overvågningen ikke havde og heller ikke kunne have til formål at kontrollere de ansattes almindelige adfærd.

Efter bevisførelsen kan det imidlertid som ubestridt lægges til grund, at Kurt Kejser Nielsen den 30. december 2004 anvendte tv-overvågning til i hvert fald i en halv time til tre kvarter at overvåge Charlotte Løndahls adfærd i butikslokalet.

Charlotte Løndahls adfærd den 30. december 2004 var ikke af en sådan karakter, at den berettigede Kurt Kejser Nielsen til at overvåge hende som sket. Den længerevarende

overvågning var dermed krænkende over for hende, og virksomheden har derfor klart overtrådt aftalen af 24. april 2001 om kontrolforanstaltninger.

Arbejdsretten finder endvidere, at bod klart er forskyldt.

Ved fastsættelsen af bodens størrelse lægger Arbejdsretten vægt på, at overvågningen, som det må lægges til grund, alene har været rettet mod en enkelt ansat og kun i et enkelt tilfælde, men i forhold til denne ansatte har haft en ikke ubetydelig varighed. Boden findes på denne baggrund passende at kunne fastsættes til 50.000 kr.

Thi kendes for ret:

Indklagede, Matas, Amagertorv, 1160 København K, skal betale en bod på 50.000 kr. til HK/Handel.

I sagsomkostninger til Arbejdsretten skal Dansk Arbejdsgiverforening for HTS Handel, Transport og Service for Matas, Amagertorv, 1160 København K, betale 2.000 kr.

De idømte beløb skal betales inden 14 dage fra afsigelsen af denne dom.

Poul Sørensen